

Nr 27.

Utlåtande med anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda hemställda rörande dels anslag till Hästavelns befrämjande, dels Statens lånefond för hästavelns befrämjande jämte i ämnet väckta motioner.

Utskottet får härigenom avgiva utlåtande med anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen för budgetåret 1951/52 gjorda framställningar rörande dels anslag till Hästavelns befrämjande, dels Statens lånefond för hästavelns befrämjande.

Beträffande utredningen i dessa ärenden får utskottet i huvudsak hänvisa till motsvarande punkter i statsrådsprotokollet.

I samband härmed har utskottet till behandling förehaft i ämnet väckta motioner.

1:o) Hästavelns befrämjande.

Under denna anslagstitel har för innevarande budgetår anvisats ett reservationsanslag av 1 136 200 kronor. Utöver detta anslag disponeras under budgetåret för ändamålet ett belopp av 300 000 kronor av en vid utgången av budgetåret 1949/50 förefintlig reservation å anslaget.

Under nionde huvudtiteln, punkten 54 (s. 100—104), i statsverkspropositionen har Kungl. Maj:t beräknat medelsbehovet för hästavelns befrämjande under budgetåret 1951/52 till 1 416 200 kronor eller 20 000 kronor mindre än det för innevarande budgetår disponibla beloppet. Med hänsyn till en beräknad reservation å anslaget vid ingången av budgetåret 1951/52, har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att för ändamålet anvisa 1 116 200 kronor.

I detta sammanhang har utskottet behandlat två inom riksdagen väckta, till utskottet hänvisade likalydande motioner, nämligen I: 109 av herr *Nilsson, Hjalmar, m. fl.* och II: 132 av herr *Staxäng m. fl.*, i vilka motioner hemställts, att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, att Kungl. Maj:t snarast ville låta verkställa utredning om vilka åtgärder som böra vidtagas för att söka åstadkomma en ökad hästavel.

Beträffande de skäl, som anförts till stöd för motionerna, hänvisas till dessa.

Lantbruksstyrelsen har i skrivelse den 28 augusti 1950 hemställt, att anslaget skall höjas med 263 800 kronor. Härvid har styrelsen räknat med att av reservationer å anslaget skola under nästa budgetår få tagas i anspråk 236 200 kronor.

1950 års besparingsutredning har i promemoria angående nionde huvudtiteln föreslagit, att förevarande anslag skall upptagas med högst 670 000 kronor. Utredningen har härvid utgått från att den årliga utgiftsramen för hästavelns befrämjande skall begränsas till 1 220 000 kronor samt att en reservation av cirka 550 000 kronor kan beräknas föreligga vid ingången av budgetåret 1951/52.

Departementschefen har anfört följande.

»Tillämpningen av det nya hästpremieringsreglementet medför, att medelsbehovet för penningpris m. m. vid hästpremieringen ökar med 80 000 kronor. Denna post torde därför böra höjas med detta belopp. Med hänsyn till de skäl, som lantbruksstyrelsen anfört, anser jag mig vidare böra förordna, att posten för understöd till hovvårdsföreningar och ambulering hovslagare skall uppräknas med 25 000 kronor till 125 000 kronor. Å andra sidan synes anslaget på grund av minskat medelsbehov för uppfödning- och andra premier till nordsvenska ackords- och stamdraghästar kunna nedräknas med 25 000 kronor. Övriga av styrelsen framlagda förslag är jag icke beredd att biträda.

Jag delar besparingsutredningens uppfattning att i nuvarande läge viss besparing bör kunna göras å förevarande anslag. Enligt min mening kan dock icke göras så stor nedskärning som den utredningen ansett möjlig. Jag anser sålunda att man i detta hänseende icke bör räkna med större belopp än 100 000 kronor. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att avgöra vilka poster som skola nedsättas för att uppnå denna utgiftsminskning. Till utredningens förslag att vissa utgiftsändamål skola överföras till fjärde huvudtiteln är jag icke nu beredd att taga ställning.

Till hästavelns befrämjande torde sålunda för nästa budgetår böra beräknas (1 436 200 + 80 000 — 100 000 =) 1 416 200 kronor. Då man enligt min mening icke bör taga i anspråk större belopp än 300 000 kronor av den reservation, som beräknas föreligga vid ingången av budgetåret 1951/52, synes anslaget böra uppföras med 1 116 200 kronor.

Vi bifall till vad jag sålunda och i det föregående förordat skulle för olika hästavelsändamål för nästa budgetår böra beräknas sammanlagt 1 982 800 kronor enligt följande sammanställning:

Stuteribrån i lantbruksstyrelsen

Avlöningar	52 800	
Omkostnader	8 000	60 800
Statens hingstdepåer och stuteri		
Avlöningar	442 300	
Omkostnader	280 500	
Byggnadsarbeten	83 000	805 800
Hästavelns befrämjande		1 116 200

Summa kronor 1 982 800.

Riksräkenskapsverket har beräknat, att under budgetåret 1951/52 komma att inflyta cirka 7 500 000 kronor i totalisatormedel.»

Lantbruksstyrelsen har i ett den 20 februari 1951 avgivet utlåtande tillstyrkt bifall till motionerna I: 109 och II: 132. Styrelsen, som vitsordat de i motionerna anförda sakuppgifterna, har förklarat, att den anser den begärda utredningen vara av förhållandena i hög grad påkallad.

Utskottet. Kungl. Maj:ts framställning föranleder icke någon erinran från utskottets sida. Utskottet förordar därför, att medel till hästavelns befrämjande skola anvisas i föreslagen omfattning.

Vad härefter angår det i motionerna I: 109 och II: 132 framställda yrkandet om utredning rörande åtgärder för en ökad hästavel vill utskottet erinra, att frågan om det svenska hästbeståndets minskning behandlades av utskottet vid föregående års riksdag. Utskottet anförde därvid bland annat, att vissa omständigheter talade för att en förbättring av läget på detta område kunde väntas. Med hänsyn därtill ansåg utskottet lämpligt, att man ytterligare någon tid avvaktade utvecklingen, innan särskilda åtgärder övervägdes.

Såsom motionärerna framhållit kan det med ledning av kreatursräkningarna konstateras, att den väntade förbättringen icke inträtt. I stället har en betydande nedgång av hästbeståndet ägt rum även under år 1950. Härtill kommer, att antalet betäckningar utvisar en stark minskning. Utskottet anser det visserligen ofrånkomligt, att jordbrukets mekanisering föranleder en väsentlig begränsning av hästbeståndet. I betraktande av det nuvarande internationella läget måste emellertid den fortgående utvecklingen på hästavelns område anses innebära vissa risker. För den händelse svårigheter skulle uppstå att tillgodose det nödvändiga behovet av maskiner och drivmedel, torde sålunda den minskade tillgången på hästar kunna medföra allvarliga olägenheter för såväl jordbrukets och skogsbrukets som försvarets vidkommande.

Ur angivna synpunkter anser utskottet, att den begärda utredningen bör komma till stånd. Utredningen, vilken lämpligen torde kunna företagas av lantbruksstyrelsen, synes böra bedrivas på sådant sätt, att förslag i ämnet kan föreläggas nästa års riksdag.

Under åberopande av vad sålunda anförts hemställer utskottet,
att riksdagen må

1) till *Hästavelns befrämjande* för budgetåret 1951/52 anvisa ett reservationsanslag av 1 116 200 kronor;

2) med anledning av motionerna I: 109 och II: 132 i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, att Kungl. Maj:t ville låta verkställa en utredning rörande de åtgärder, som böra vidtagas för att åstadkomma en hästavel motsvarande landets behov, samt för riksdagen framlägga det förslag vartill utredningen kan föranleda.

2:o) Statens lånefond för hästavelns befrämjande.

Enligt riksdagens medgivande få ur fonden under budgetåret 1950/51 tagas i anspråk till lån för inköp av varmblodiga avelsston 350 000 kronor, för inköp av hingstar av nordsvensk eller gudbrandsdalsk ras 225 000 kronor, för inköp av nordsvenska avelsston 125 000 kronor, för inköp av avelshingstar av ardenneras 400 000 kronor samt för förvärv av ridhusbyggnader och för anskaffande av för ridhusdrift erforderligt hästmateriel m. m. 250 000 kronor.

Under punkten 9 (s. 19—21) i bilaga 30 till statsverkspropositionen har Kungl. Maj:t i enlighet med en av lantbruksstyrelsen gjord framställning föreslagit riksdagen medgiva, att ur lånefonden må under budgetåret 1951/52 för nyssnämnda ändamål tagas i anspråk samma belopp som för innevarande budgetår. Kungl. Maj:ts förslag innebär även att nu gällande amorteringstid å fem år för lån från ifrågavarande fond skall förlängas till åtta år, såvitt avser lån för inköp av avelshingstar av nordsvensk ras och ardenneras. Förlängningen föreslås skola gälla även beträffande utestående lån.

Utskottet. Kungl. Maj:ts framställning föranleder icke någon erinran från utskottets sida. Utskottet hemställer alltså,

att riksdagen må medgiva, att ur Statens lånefond för hästavelns befrämjande må under budgetåret 1951/52 tagas i anspråk till lån för inköp av varmblodiga avelsston 350 000 kronor, för inköp av hingstar av nordsvensk eller gudbrandsdalsk ras 225 000 kronor, för inköp av nordsvenska avelsston 125 000 kronor, för inköp av avelshingstar av ardenneras 400 000 kronor samt för förvärv av ridhusbyggnader och för anskaffande av för ridhusdrift erforderligt hästmateriel m. m. 250 000 kronor.

Stockholm den 10 maj 1951.

På jordbruksutskottets vägnar:

L. TJÄLLGREN.

Vid detta ärendes slutbehandling ha närvarit:

från första kammaren: herrar Tjällgren, Alfred Andersson, Anderberg, Carl Sundberg, Jon Jonsson, Hjalmar Nilsson, Lars Andersson, Björck*, Mossberger och Snygg*; samt

från andra kammaren: herrar Johnsson i Kastanjegården, Andersson i Hyssna, Hægblom, Jonsson i Järvsand och Ahlsten, fru Eriksson i Hallstammar*, herrar Svensson i Vä, Netzén*, Lindström och Kollberg*.

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.